

De excursie naar Rhoon

Deze excursie naar de streek, waar de heer Schepman zo lang heeft geleefd en gewerkt, werd gemaakt op 11 September 1949.

De deelnemers, die in een behoorlijk aantal bleken te zijn opgekomen, hadden zich in afzonderlijke grotere en kleinere groepjes naar de plaats van bestemming begeven, doch uiteindelijk kwamen toch allen samen op het dijkje, dat het Rhoonse gebied scheidt van de Johannapolder, die eigenlijk tot Portugaal behoort. Het weer was zeer goed.

Een kleine groep had eerst al een bezoekje gebracht aan de omgeving van het kasteel en het Schepmanhuis, waar van deze malacologisch bijna "historisch" te noemen plaats enige foto's werden genomen. Terloops werd hier ook even naar mollusken gekeken in en bij de kasteelgracht, waar, waarschijnlijk door gebrek aan intensiteit van het onderzoek, slechts enkele zeer algemene Lymnaeiden, Planorbiden, Bithynia en Cepaea gevonden werden.

De hond van een der deelnemers, die zijn baas op excursie vergezeldde, maakte van de gelegenheid gebruik om een paar duiken in de gracht te nemen, waarschijnlijk zeer tot eigen genoegen, doch tot twijfelachtig genoegen van enige andere deelnemers, die hem, lekker nat, doch tevreden, op schoot kregen in het auto'tje, waarmee het groepje zich weldra op weg begaf naar de Johannapolder.

Bij het dijkje, dat, van Rhoon komend, links van de grote dijk, de Johannapolder begrenst, werd halt gemaakt. Hier werden eerst de slotjes aan de Rhoonse kant onderzocht.

In meer of minder grote aantallen bleken voor te komen: Lymnaea ovata Drap., L. truncatula (Müll.), Physa fontinalis (L.), Planorbis corneus (L.), Plan. planorbis (L.), Plan. carinatus Müll., Plan. vortex (L.), Plan. complanatus (L.), Segmentina nitida (Müll.) Bithynia tentaculata (L.), Bith. leachi (Shepp.), en Viviparus palustris Beck, terwijl aan de moerasplanten vlak bij en boven het water Succinea Pfeifferi Rossm. in grote hoeveelheden verzameld kon worden.

Een bijzonder aardige vondst deed hier Dr. C. O. van Regteren Altena, die een Albino-exemplaar van Planorbis carinatus (Müll.) bemachtigde. Het dier had een geheel ongepigmenteerde huid en bezat alleen oogpigment. Het doorschemerende bloed deed het verder rood lijken.

Behalve mollusken werden hier ook nog diverse waterinsecten en spinnen verzameld.

Vervolgens werd het dijkje beklommen om een onderzoek te gaan instellen aan de andere kant, de zijde van de Johannapolder. De verwachtingen waren hoog gespannen, want hier is een van de weinige bekende vindplaatsen van Monacha rubiginosa (A. Schm.) in ons land. Inderdaad liet de soort ook niet lang op zich wachten. Vlak aan de rand van het water, in kuiltjes en gleuven op de natte grond, werd hij gevonden. Het is even goed uitkijken, want ook de huisjes zitten meestal dik onder de modder, hetgeen een goede schutkleur vormt. Vooral op het eerste gezicht is verwarring met Fruticicola hispida gemakkelijk. De veel nauwere en fijnere navel vormt echter een duidelijk onderscheid.

Hier, op de grens tussen water en land, kwam ook zeer veelvuldig Lymnaea palustris (Müll.) voor in een kleine en gedrongen vorm, die de var. peregriniformis nadert.

Verder werden op de dijkhellingen en langs het weggetje, dat naar de sportvelden en Oude Maas loopt, nog de volgende landmollusken verzameld: Oxychilus cellarius (Mull.), Zonitoides nitidus (Mull.), Vitrea crystallina (Mull.), Goniodiscus rotundatus (Mull.), Fruticicola hispida (L.), Arianta arbustorum (L.), Cepaea nemoralis (L.), Vallonia pulchella (Mull.), Cochlicopa lubrica (Mull.), Succinea putris (L.), Succ. Pfeifferi Rossm., Succ. oblonga Drap., en Carycnium minimum Mull.

De naaktslakkenspecialisten konden niet zo'n uitgebreide keus doen. Toch werden enkele soorten gevonden en wel: Deroceas reticulatum (Mull.), Der. laevis (Mull.), Arion ater (L.) en A. intermedius Norm.

Ook het natte element van de Johannapolder werd onderzocht. Dit leverde nog op: Planorbis contortus (L.), Plan. vortex (L.) en de Lamellibranchiaten: Pisidium amnicum (Mull.) en nog twee Pisidium-soorten, waarvan nog geen nadere opgave ontvangen werd, Sphaerium corneum (L.) en de var. nucleus Stud.

Een wilgenbosje links van het weggetje naar de sportvelden werd grondig onderzocht op Claussilia dubia Drap. En niet zonder resultaat. Er werden verscheidene exemplaren buitgemaakt. Hier kwam tussen grond en mola van de wilgen ook Oxychilus cellarius (Mull.) zeer veelvuldig voor.

Enkele deelnemers gingen ook nog een kijkje nemen aan de Oude Maas. Hier werden nog gevonden: Lithoglyphus naticoides (Pér.) (1 ex. dood), Pisidium moitessierianum Pal. en Pisidium nitidum Jehnc.

Ons medelid, dhr. A.C. van Brüggen, maakte op 16 Juni een vóórexcur-
sie naar dit gebied. Behalve de op de grote excursie ook gevonden
soorten, verzamelde hij toen nog: Planorbis vorticulus Trosch.,
Viviparus viviparus (L.) en Potamopyrgus jenkinsi (Sm.) var. cari-
nata Marsh.

In zijn geheel kan deze excursie zeer zeker geslaagd genoemd wor-
den. Mogelijk zijn er mensen, die, met de lange lijst van soorten,
die Schepman hier verzamelde, voor ogen, het resultaat niet zo be-
vredigend vinden. Toch werden nog enige soorten of variëteiten
aangetroffen, die Schepman niet van hier kende n.l.: Arion inter-
medius, Sphaerium corneum var. nucleus en Potamopyrgus jenkinsi
var. carinata.

Het zal echter stellig zeer de moeite waard zijn hier nog eens
vaker te gaan verzamelen.

-A.W.A.

CORRECTIE. De opstellers van het hierna volgend verslag over de
excursie naar SCHIERMONNIKCOG delen mede, dat bij nader inzien
ernstige twijfel is gerezen aan de juistheid van de determinatie:
Succinea arenaria.